

Τα 2 κείμενα που ακολουθούν ακροβατούν στο ένα άκρο μιας γενικής αντίφασης. Εμμένουν εσκεμμένα στο αρνητικό και δεν διεκδικούν καμία σφαιρικότητα. Έρχονται απ' την ομίχλη και ρίχνονται στην ομίχλη.

Δυο και πλέον εβδομάδες ανταρσίας δεν ήταν από μόνες τους ικανές να αλλάξουν τη γενική συνθήκη στην οποία ζούμε. Ακόμη και αν το γυαλί έχει ραγίσει (πόσες φορές άραγε ράγισε και ξανακόλλησε στο παρελθόν;), ακόμη και αν πληρώσαμε τοις μετρητοίς ένα μέρος από τη βία που χρόνια τώρα εσωτερικεύουμε, βρισκόμαστε ακόμη από κάτω, κουβαλάμε ολόκληρο το φορτίο της ιστορικής μας ήττας. Ο καθένας με τον τρόπο του συνεχίζουμε να είμαστε βουτηγμένες στην καθημερινή παράνοια, στις νοσηρές συνήθειες, στις υποχρεώσεις, στις προκαθορισμένες διαδρομές.

Αυτές τις μέρες όμως, καταλάβαμε πράγματα που μέχρι πρότινος τα γνωρίζαμε μόνο θεωρητικά: Ότι η ήττα μας είναι προσωρινή, ότι οι ταυτότητες μπορούν να εξαερώνονται μέσα στην κοινή ποιητική της εξέγερσης, ότι τα πάντα μπορούν να συμβούν.

Η τάξη συνεχίζει να βασιλεύει. Όσοι αναγνωρίζουν τα συμφέροντά τους στη διατήρηση της, αν και λιγάκι πιο ανήσυχoi, στρογγυλοκάθονται ακόμη στις θέσεις τους. Μετά το αρχικό μούδιασμα, οι δυνάμεις της τάξης έχουν εξαπολύσει το πρώτο μέρος της αντεπίθεσής τους, την οποία και ήδη βιώνουμε. Δεν έχουμε καμία δημοκρατική αυταπάτη ούτε ως προς τις προθέσεις τους, ούτε ως προς τα μέσα που θα χρησιμοποιήσουν, ούτε ως προς τις δυνατότητές τους. Θα κάνουν τα πάντα για να μας κρατήσουν διαχωρισμένους, φοβισμένους και αδύναμους. Θα κάνουν τα πάντα για να μας καταστείλουν εφόσον γινόμαστε επικίνδυνοι. Θα κάνουν τα πάντα για να αποτρέψουν την ανασύνθεση των δικών μας δυνάμεων, για να αποτρέψουν την οικοδόμηση των δικών μας διάχυτων αντι-εξουσιών.

Η ανταρσία δεν είχε αιτήματα και καλά έκανε. Δεν είχε καθοδηγητές, αρχηγούς, εκπροσώπους, δεν είχε σχέδιο και καλά έκανε. Δεν υπήρξε ένα, αλλά δεκάδες διαφορετικά κοινωνικά κομμάτια, δεκάδες διαφορετικοί κόσμοι που βρέθηκαν στις συγκρούσεις. Κόσμοι που δεν μοιράζονται κατ' ανάγκη κοινούς τόπους και κώδικες, κόσμοι που δεν μιλάνε την ίδια γλώσσα, που σπάνια επικοινωνούν. Και όμως όλοι αυτοί οι μεταξύ τους ξένοι μοιράστηκαν, έστω και για λίγο πριν επιστρέψουν στις συνηθισμένες τους διαδρομές, μια ομιχλώδη αλλά για πρώτη φορά, κοινή υπόθεση. Μια κοινή υπόθεση κατεξοχήν αρνητική, ενάντια στον κοινό εχθρό, ενάντια στους μπάτσους, ενάντια στον πλούτο, ενάντια στην τάξη.

Ότι συντελέστηκε εκεί, συνέβη πέρα από τα όρια της γλώσσας που έχουμε μάθει να χειριζόμαστε: Της καθομιλουμένης, της γλώσσας μέσα από την οποία εκφράζεται, αυτοθαυμάζεται και αναπαράγεται η τάξη στην οποία επιτεθήκαμε. Της γλώσσας που μας κατανέμει, που μας ταυτοποιεί ως κοινωνικά υποκείμενα με συγκεκριμένες ιδιότητες και χαρακτηριστικά, της γλώσσας που μας κρατά διαχωρισμένους.

Είναι αλήθεια ότι διασκεδάσαμε με την αμηχανία και τις βλακείες των αναλυτών κάθε απόχρωσης, που εναγωνίως ψάχνανε συγκεκριμένες αιτίες και υποκείμενα να ταιριάζουν στα ιδεολογικά τους σχήματα. Που ψάχναμε πρόβατα να ονοματίσουν και να εντάξουν στο κοπάδι. Έλα όμως που τα πρόβατα γίνανε λύκοι και αντί για να μηρυκάζουν ανούσια αιτήματα, ουρλιάζανε όλοι μαζί τη γλώσσα της πέτρας και της φωτιάς: μια γλώσσα που έχουμε ακόμη κοινή, τη μόνη γλώσσα που καταλαβαίνουν οι αφέντες.

Τις μέρες της άμπωτης της ανταρσίας, όταν το κύμα που μας ξεχαρβάλωσε καταλάγιασε, το ακαθόριστο στοιχείο σταδιακά αποσύρθηκε στους υπονόμους όπου κατοικεί και στις τσιμενταρισμένες ταυτότητες που ενστικτωδώς αρνήθηκε τις προηγούμενες μέρες. Το συγκεκριμένο, το ευφυώς στοχευμένο δεν εμφανίστηκε παρά ελάχιστα, καθώς οι σχέσεις και η συλλογική ευφυΐα που θα το έκαναν δυνατό απουσιάζουν εδώ και καιρό. Οι βεβαιότητες αποκαταστάθηκαν πιο γρήγορα από τις σπασμένες τζαμαρίες. Στους δρόμους επανεμφανίστηκαν τα συγκεκριμένα υποκείμενα αγώνα: οι «πολιτικοποιημένοι», οι «μαθητές», οι «φοιτητές», οι «νεολαίοι», οι «εργαζόμενοι», να ανεμίζουν τις ίδιες διαχωρισμένες και διαχωριστικές ταυτότητες. Από τότε ακούμε ξανά και ξανά μέσα στις διαδηλώσεις την αγωνιστική γλώσσα του συμβιβασμού, βλέπουμε τα σκουριασμένα ηττημένα όπλα του παρελθόντος να επιδεικνύονται με υπερηφάνεια. Βλέπουμε αντικαπιταλιστές καθοδηγητές να ψάχνουν με αγωνία για πολιτική υπεραξία, επαναστάτες και «χώρους» να επιμένουν σε αυτιστικές και ενίοτε δηλητηριώδεις εμμονές.

Φαίνεται τελικά ότι οι ένδοξες μέρες και τελικά η επαίσχυντη ήττα των κινητοποιήσεων για το άρθρο 16 και το ασφαλιστικό δεν ήταν παρά ελάχιστα διδακτικές. Φαίνεται ότι η λήθη και οι βολικές ψευδαισθήσεις είναι προτιμότερες από τις ερωτήσεις και τις συνέπειές τους. Όπου εμφανίζονται οι παραδοσιακές αντιπροσωπευτικές μορφές οργάνωσης και αγώνα, όπου ακούγεται η γνωστή πολιτική- συντεχνιακή γλώσσα των οργανώσεων ομπρέλα με τις θρηνολογίες και τα ρεαλιστικά της αιτήματα, όπου οι επαναστατικές ελίτ καβαλάνε το καλάμι ορθώνονται εμπόδια στην επέκταση και την εμβάθυνση του οποιουδήποτε αγώνα.

Τίποτα το καινούργιο σ' όλα αυτά. Μόνο λίγη θλίψη ακόμη για όσους και όσες παραμένουν εγκλωβισμένοι/ες στο τροχό της διαχωρισμένης απ' τη ζωή πολιτικής και βλέπουν τις αγωνίες, τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους να συνθλίβονται κάθε φορά στο όνομα ενός ανώτερου σκοπού που δεν είναι δικός τους. Μέχρι να κουραστούν και να φύγουν ή να αυτοευνουχιστούν στην υπόθεση μιας αγωνιστικής καριέρας. Το ζήτημα δεν είναι η ύπαρξη ή όχι καλών προθέσεων, το έχουν πει άλλωστε και άλλοι πριν από εμάς: ο δρόμος προς την κόλαση είναι σπαρμένους από τέτοιες. Από αυτές τρέφονται οι διάφοροι βρικόλακες (φοιτητό-εργατό)πατέρες και (αν)αρχηγοί. Δεν φταίνε όμως μόνο αυτοί, δίχως πρόθυμους ακολουθητές δεν θα υπήρχαν καν. Και το ξέρουμε καλά πόσο βολική και εύκολη φαντάζει η θέση των ακολουθητών.

~

Για μια ακόμη φορά διακρίναμε τον εχθρό και ανάμεσα στις γραμμές μας, μέσα στις αντανάκλαστικές κινήσεις μας, μέσα στους αδιαμφισβήτητους τρόπους μας, μέσα στις βεβαιότητες μας, μέσα στις τσιμενταρισμένες αντιφάσεις μας. Το ξέρουμε καλά, αν μια επαναστατική διαδικασία προχωρήσει, θα περάσει πάνω από τα ερείπια των παλιών μορφών οργάνωσης και αγώνα, θα περάσει πάνω απ' την επανάσταση όπως τη γνωρίζουμε.

~

Μας λείπουν ακόμη οι λέξεις, μας λείπουν οι χειρονομίες για να επικοινωνήσουμε την κόλαση που ο καθένας μας ζει ξεχωριστά στον δικό του κόσμο. Μας λείπει η γλώσσα να εκφράσουμε την έξοδο που ενδόμυχα ονειρευόμαστε. Μας λείπει η γλώσσα για να μοιραστούμε μια κοινή υπόθεση, που θα είναι τόσο κοινή για όλους και όλες όσο και μοναδική για τον καθένα/μία. Αυτή η γλώσσα μένει ακόμη να ανακαλυφθεί, μέσα από την επικοινωνία των κόσμων, μέσα από την ποιητική της σύγκρουσης, μέσα από το μοίρασμα της ζωής.

Στιγμιότυπο Τρίτη 15/12

Συγκέντρωση στα δικαστήρια την ημέρα της έκδοσης της απόφασης για τη ζαρντινιέρα. Στο τέλος της συγκέντρωσης μια κρίσιμη μάζα των συγκεντρωμένων επιτίθεται στους μπάτσους αρχικά με αβγά, στη συνέχεια με πέτρες και ξύλα. Προφανώς, οι μπάτσοι απαντούν, ρίχνουν δακρυγόνα και μας κυνηγάνε σε απόσταση αναπνοής σε όλη την Εγνατία. Όσο οπισθοχωρούσαμε μια ντουντούκα ενός φοιτητικού συλλόγου διαλαλεί και καταγγέλλει την «απρόκλητη» επίθεση της αστυνομίας. Λέει δηλαδή ψέματα, αποκρύβει την πραγματικότητα της δικιάς μας επίθεσης, μας εμφανίζει ως τα καλά δημοκρατικά παιδιά, ως τα αθώα θύματα μιας ακόμη αστυνομικής αυθαιρεσίας. Αρκετοί από εμάς νιώσαμε τότε ξεφτίλα, ντροπή και αηδία. Το ίδιο βράδυ η ίδια ντουντούκα στους μπάτσους που ακολουθούν «σφιχτά» στην ουρά της πορείας φωνάζει την εξίσου καυμένη ψαλμωδία «έξω απ' την πορεία η αστυνομία». Και στις δύο περιπτώσεις η δικαιολογία που χρησιμοποιήθηκε από τους ντουντουκιέρηδες ήταν ότι έτσι αποτρέπουμε την επίθεση των μπάτσων.

Γνωρίζουμε καλά ότι οι επιθέσεις των μπάτσων δεν αποτρέπονται με ευκολόγια και επικλήσεις σε μια δημοκρατία που ουδέποτε υπήρξε δημοκρατική. Αποτρέπονται, στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό, με την σθεναρή στάση μιας αποφασισμένης συλλογικής δύναμης, με ντου, κόντρα ντου, αλυσίδες κτλ. Πίσω απ' αυτά τα δύο περιστατικά- και δυστυχώς όχι μόνο απ' αυτά- διακρίνουμε μια ολόκληρη ψυχολογία, μια ολόκληρη αντίληψη που χαρακτηρίζει μεγάλα κομμάτια του λεγόμενου ριζοσπαστικού χώρου και κυρίως της αριστεράς, είναι η ιδεολογία της θυματοποίησης.

Η αριστερά, ή τουλάχιστον το μεγαλύτερο κομμάτι της, όπως χρόνια τώρα τη γνωρίζουμε στους δρόμους, στις διαδικασίες και τα μήντια, αρέσκεται μαζοχιστικά να εμφανίζει τον εαυτό της, τους φορείς των αγώνων στους οποίους συμμετέχει, τους Άλλους για τους οποίους ανιδιοτελώς αγωνίζεται ως θύματα. Θύματα της καταστολής, της εργοδοσίας, του νεοφιλελευθερισμού, του ρατσισμού, της αστυνομοκρατίας κτλ. Το σχήμα είναι γνωστό: από τη μια το Κακό, κράτος και κεφάλαιο, από την άλλη η αθώα παρθένα και ενίοτε εξαπατημένη κοινωνία και στη μέση οι καλοί, οι αγωνιστές, οι ευαίσθητοι, οι ενεργοί πολίτες που θα την προστατέψουν από το κακό. Το σχήμα είναι βολικό και εύπεπτο, ιδανικό για κοπάδια, ιδανικό και για τσομπάνηδες. Όσο για την κοινωνία και το λαό, ποιος μπορεί να μιλήσει σοβαρά για αυτά ως ενότητες μέσα στο αρχιπέλαγος των εκμεταλλευτικών σχέσεων «πάρε-δώσε», των συγκρούσεων και των πιο χυδαίων ατομισμών;

Η νεό-χριστιανική ηθική της θυματοποίησης όταν δεν μακιγιάρει τα κόμπλεξ ανωτερότητας- κατωτερότητας και τα αισθήματα ενοχής, δεν κάνει τίποτα άλλο περιφέρει στις διαδικασίες του αγώνα μια μεταδοτική ηττοπάθεια. Ενισχύει και δικαιώνει το φόβο και το αίσθημα αδυναμίας. Αυτές δηλαδή τις ψυχικές καταστάσεις που παράγονται μαζικά στη σύγχρονη εποχή και που πάνω τους θεμελιώνονται οι μικρές και μεγάλες εξουσίες. Δεν γελιόμαστε, γνωρίζουμε πως συγκεκριμένα κομμάτια της αριστεράς έχουν κάθε συμφέρον από την ενίσχυση μιας τέτοιας συνθήκης, καθώς οι φοβισμένοι και οι αδύναμοι μπορούν πιο εύκολα να μπουν κάτω από τη σκεπή ενός πατερναλιστικού μηχανισμού, όπως ένα κόμμα, μια ιεραρχική οργάνωση, ή ακόμη και το ίδιο το κράτος.

Εμείς πάλι δεν μπορούμε να φανταστούμε την οικοδόμηση μιας επαναστατικής διαδικασίας σήμερα, που δεν θα περιέχει την ανάκτηση αρχικά και μετέπειτα τον πολλαπλασιασμό των ατομικών και συλλογικών δυνάμεων. Εκεί μεταξύ άλλων θα πρέπει να αναμετρηθούμε με το Φόβο και την εσωτερίκευση του (αυτό)καταστροφικού αισθήματος αδυναμίας. Όχι, όχι για να τα διαχειριστούμε, ούτε να τα ξορκίσουμε, αλλά για να τα μετατρέψουμε σε όπλα και δύναμη. Έτσι ώστε μέσα από την επικοινωνία και τη σύμπραξη, μέσα από τη σύγκρουση, να ξεπεράσουμε και αυτόν τον θλιβερό ρόλο του θύματος, τον οποίο τόσο διασκεδάζουν οι αφέντες να μας παρακολουθούν να υποδουλάζονται. Τα πάντα μένει να γίνουν. Και όπως έγραψε κάποτε ένας φίλος: Είναι έργο, όχι όραμα.